

ТЕШЊАРСКИ ПЛАСОТОНА

ГОДИНА IX

19. АВГУСТ 1995

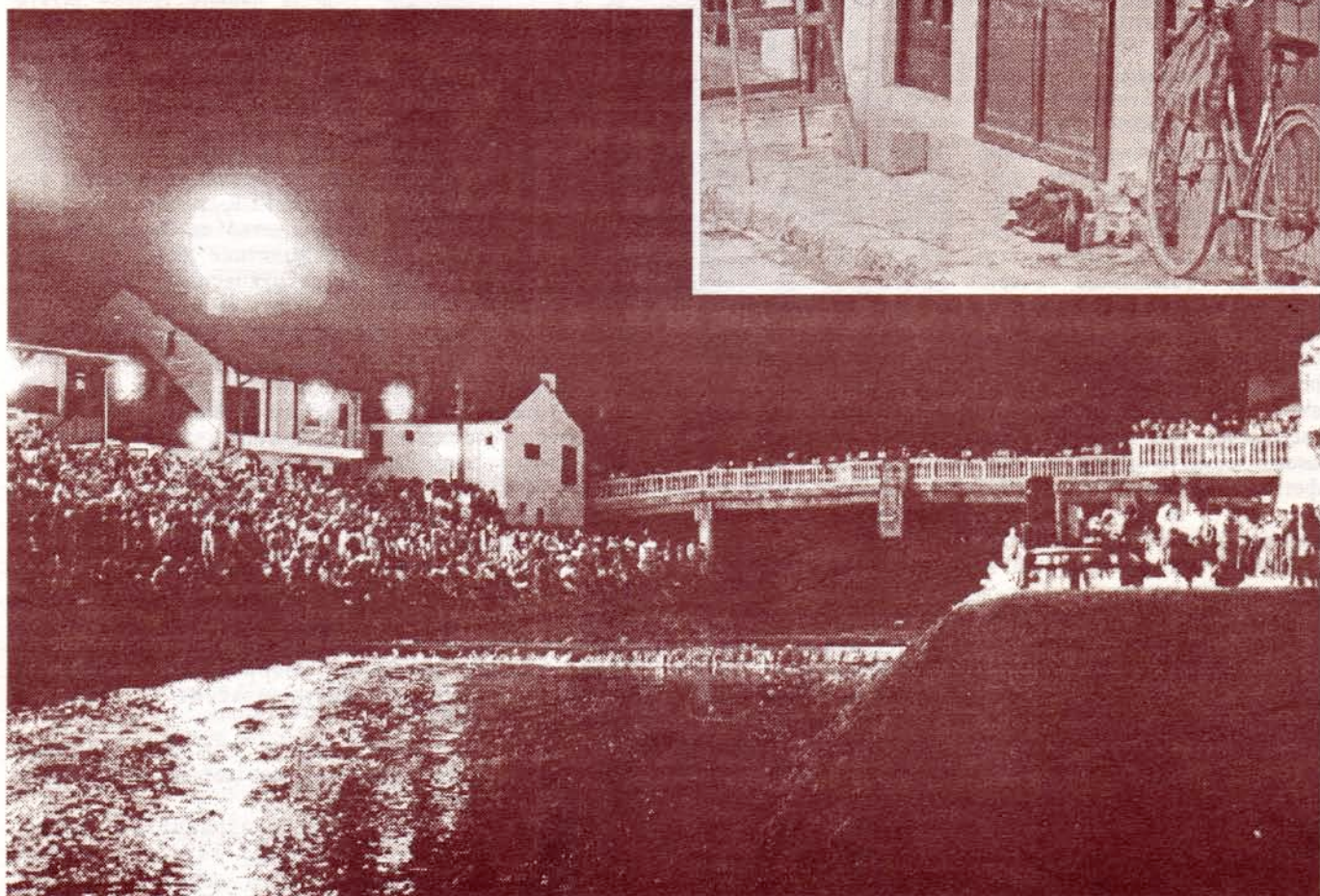
БРОЈ 15

КОЦКА ВАЉЕВСКА

Тешњар се више не поноси калдрмом већ неком "коцком", за коју веле, како је други у недоглед, попут оне чувене, Рубикове, слажу.

Колубара стешњена Бутик - Тешњаром и Кафић - Милошевом, притиска мостове, да их више у лукове савије, не би ли се досетили да свако узбрдо има своје низбрдо. Рубикон је прегажен, Колубара није. Па још када се тешњарски фењери попале и када вечери буду лепше и када се даље види, свима је јасно да Кнез Милошева није добила име по киселој води, већ да Тешњар историју пише, и да се свако "које куде", увек сакрије под "Таковски грм".

П. Л.



Поздравна реч начелника Колубарског округа, Станка Терзића,
приликом отварања "Тешњарских вечери 95"

ДИЋИ ГЛАВУ И ИЋИ НАПРЕД

Поштовани суграђани, поштовани Тешњарци, уважени гости из Шапца.

По девети пут смо се окупили у овом лепом амбијенту летње позорнице и "белог" моста на Колубари, да заједнички обележимо почетак "Тешњарских вечери", традиционалне, занимљиве и нама, Ваљевцима, посебно драге културно уметничке манифестације. Лично сам почаствован што ми је поверено да отворим девете "Тешњарске вечери", али је моја улога, за разлику од претходника који су ранијих година имали ту част, далеко деликатнија и незахвалнија. Наиме, са једне стране, вечерас треба представити и промовисати манифестацију и програме које карактерише лепих догађања, дечије раздраганости, пуно позитивне животне енергије, а са друге, све то треба урадити у тренутку када су наши сународници из РСК изложени страховитом притиску и тешкоћама. У тренутку када се дешава незапамћен екзодус и прогон једног народа, који Европа у двадесетом веку није запамтила, у тренутку када сви дубоко саучествујемо са тугом и патњом наших сународника, у тренутку када нас дубоко боли и запрепашћује, невероватна равнодушност са којом међународна заједница, уз часне изузетке, прати све оно што се дешавало и дешава са 200 000 избеглица из РСК. И поставља се питање и дилема како повезати те две ствари, како их уклопити и помирити? С једне стране отварање манифестације радости и ведрине, какве су "Тешњарске вечери" одувек биле, а с друге, како то повезати са болом наших напаћених сународника? Размишљали смо и о томе да не одржимо "Тешњарске вечери" или, да евентуално, одложимо њихов почетак. На крају смо ипак проценили да треба да их реализујемо и због тога што је велики број појединаца и институција укључен у њихово организовање, због наших драгих гостију из Шапца, али пре свега, због тога што и у овим тешким временима, не смемо клонуту духом и дозволити да нас обузме дефетизам. Морамо дићи главу и ићи напред. Живот се не може и не сме зауставити, не смеју се прекинути виталне животне функције.

Рекао бих вечерас још неколико речи и пренео неколико порука:

Апеловао бих на све наше суграђане, предузећа и установе, који се још нису укључили у акцију прикупљања помоћи за избеглице из РСК, да то ураде, наравно, у складу са својим материјалним могућностима. Ваљево је и у протекле четири године много помогло РС и РСК. Сигуран сам да смо први по томе у Србији, као што сам сигуран да ће Ваљевци и овога пута показати висок степен солидарности са нашим сународницима из РСК и отворити своје велико срце за те наше људе који су преко ноћи остали без игде ичега.

Поручио бих свим избеглицама из РСК који су

своје одредиште сада нашли на подручју СО Ваљево и Колубарског округа, да ћемо учинити све оно што је у нашој моћи да им нађемо пригодан смештај, обезбедимо одговарајуће услове за живот и да им бар унеколико ублажимо трагедију са којом су се суочили.

Предочио бих свим оним појединцима и политичким организацијама који су се залагали и залажу за ратну опцију, али нису спремни да делују снагом личног примера, да се морају дистанцирати од таквог политичког опредељења, јер би прихватање такве политике било погубно за српски народ у целини. Наше трајно и дугорочно опредељење је успостављање мира на подручју читаве претходне Југославије и верујем да огромна већина грађана наше Републике подржава такву оријентацију руководства Србије и СР Југославије. Исто тако са овог места треба јасно и недвосмислено рећи - У случају да буду угрожене безбедност грађана, границе, територијални интегритет и суверенитет СР Југославије, да ће сви војни и други потенцијали бити стављени у функцију бескомпромисне одбране земље.

Мислим да са овог места треба упутити јасну поруку државном руководству РС на Палама, да коначно прекине са једном, најблаже речено, неодговорном, непромишљеном и неразумном политиком, која је нанела толике штете српском националном и државном бићу. Заиста је огромна цена плаћена због такве политике: Усвојена је резолуција 812, која је знатно поопштрила санкције, пала је Западна Славонија, и западно подручје РСК и мислим да се руководство са Пала због такве политике или мора повући са руководећих места или, коначно, општи државни и

национални интерес ставити изнад личних интереса, и личне власти, користи, сујете, похлепе и користољубља. Руководство РС мора ускладити своју политику са политиком коју воде Србија и СР Југославија. У супротном, последице ће бити погубне. Ове чињенице мора бити свесно руководство са Пала али и сви они политички субјекти на нашим просторима, који су подржавали и подржавају такву авантуристичку политику руководства са Пала.

На крају, поштовани суграђани, надам се и верујем, а сигуран сам да су то жеље и свих овде присутних, да ћемо десете "Тешњарске вечери" дочекати у бољој атмосфери, са укинутим санкцијама, успостављеним миром на подручју Југославије, са створеним економским претпоставкама за обнову и просперитет земље.

У том случају ћемо и десете, јубиларне "Тешњарске вечери", организовати на још лепши, атрактивнији и богатији начин.

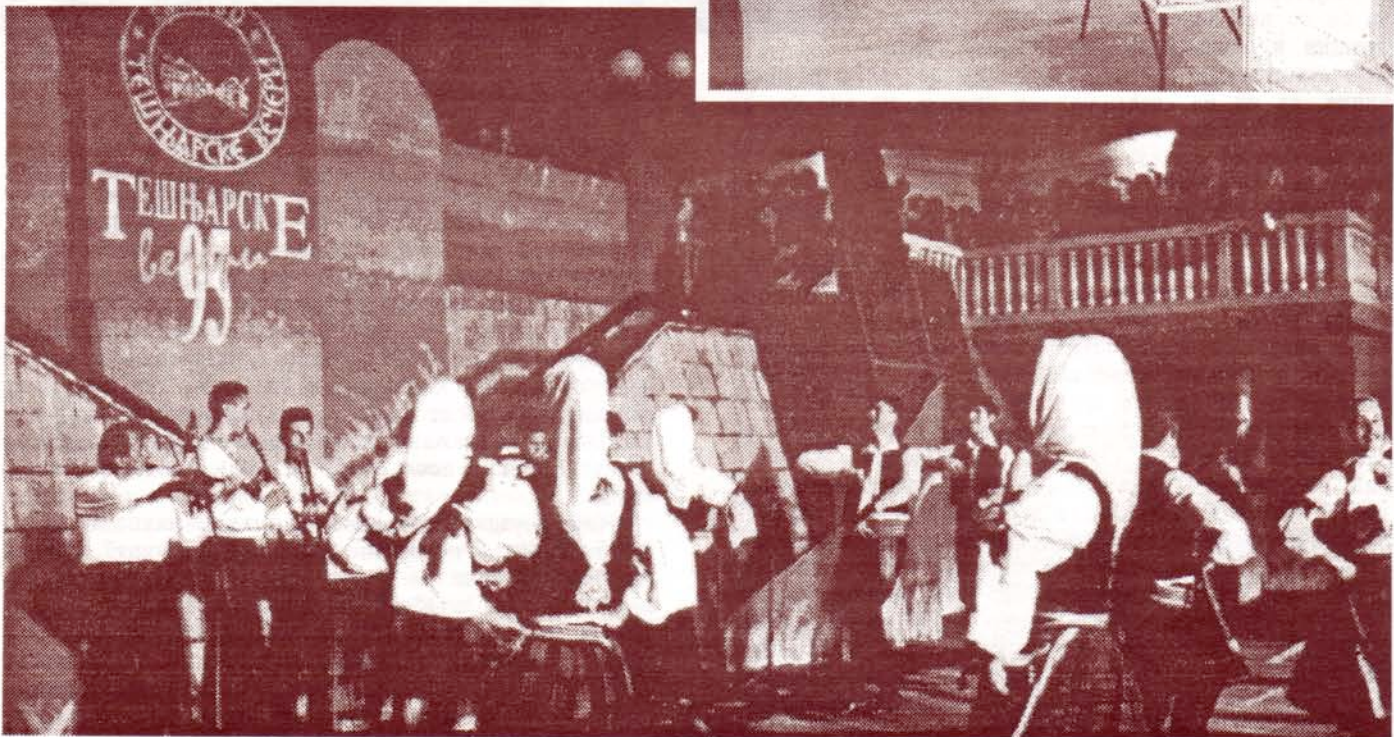
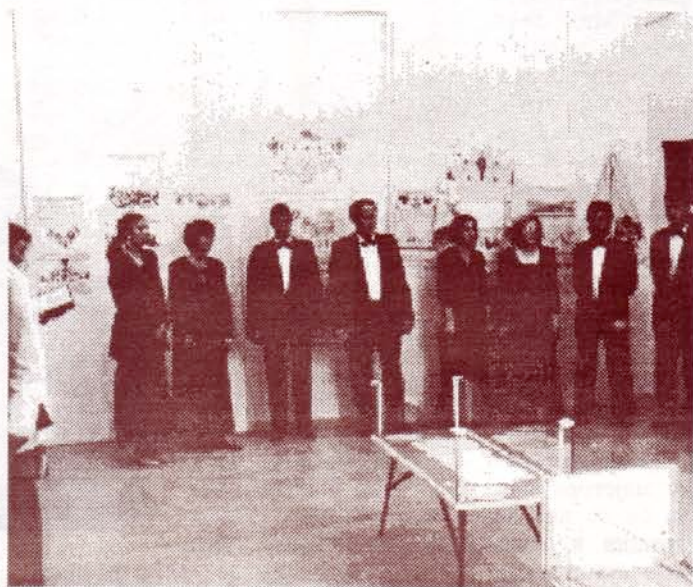
У то име ја вас срдечно поздрављам и уједно, проглашав девете "Тешњарске вечери" отвореним.



ПРВО ТЕШЊАРСКО ВЕЧЕ

Отварањем изложбе "Ткање и вез Шабачког краја", у Народном музеју у Ваљеву, синоћ су почеле "Тешњарске вечери 95". Аутор изложбе, госпођа Виолета Нешковић, кустос Народног музеја из Шапца, водила је рачуна о близини два града, па је тако и одабрала карактеристичне предмете, везане за живот и обичаје шабачког краја.

"Гледајући ове експонате, откривамо свет који више не постоји, а који је био наша, не тако далека стварност. Лепота украшавања појединих делова одеће, предмета за свакодневну употребу, златовез на јелцима и либадама, шаре на ћилимима, чарапама и назувицама, сведоче о надарености младих Српкиња, која су стварала ова ремек-дела проверене вредности", рекла је приликом отварања изложбе "Ткање и вез шабачког краја", госпођа Светлана Милутиновић, кустос и директор Народног музеја из Шапца.



ВАЉЕВО ПРЕТЕГЛО

-Како, болан Љубо, можеш да живиш у Ваљеву? - уишћа неко из друшћива Љубу Ненадовића, када он једном бејаше дошао у Београд.

- Шћа, како могу?! Море, знаће ли ви, да само три месца у свейу има где човек може живећи по вољи. То су Ваљево, Цетиње и Париз - ђа је Ваљево ојей претешло!

То бијаше Ненадовићу одговор.

Једанаест сликара, уметника, који су изложили своја платна у "Галерији 34" у Тешњуру, покушало је да прикаже само део богате ликовне традиције Шапца. Сви уметници, заступљени на изложби у Ваљеву, су већ дуги низ година у врху југословенског и српског сликарства, а неки од њих су направили значајне успехе у иностранству. Изложба у "Галерији 34" представља покушај да се направи пресек тренутних, актуелних, кретања и тенденција у шабачком сликарству.

Увертиру званичног почетка "Тешњарских вечери", представљао је дефиле свих учесника у програму "Крај Тешњара, старог боема", који је на летњој позорници почео у 21 час. Културно-уметничка друштва из Ваљева - "Абрашевић", "Градац", "Бердан" и "Дукат", још једном су показала како им у аматерском бављењу фолклорним играма, мало ко може парирати. Преко хиљаду Ваљеваца уживало је и у музичарању браће Витезовић из Тубића, вишеструких победника "Сабора у Гучи".



АНДОНОВИЋА КУЋА

Даље од јавности, подуже су се одмеравала мишљења да ли одобрити станарима куће на броју 40 у Кнез Милошевој улици, пробијање уличне фасаде за потребе локала - или, штитити по сваку цену њен садашњи изглед, коме треба само нова освежена фасада. Трајало је то одмеравање дуже, и из Завода за заштиту споменика културе, дат је коначно предлог, да се захтевима станара и времена удовољи: решење потписују стручњаци завода, архитекте, Ирена Ковач Андрић и Тихомир Дражић. Тако је почела овог лета једна типична, рекло би се, свакодневна прича о "преурађењима" са мање или више успешним исходом на вечну тему односа инвеститора и Завода. А није обична прича.

Није требало много времена од како су мајстори преузели ствар у своје руке да би се показало како садашњи изглед, трошни и запуштени, Андоновића куће, није аутентичан. Здање је некад имало излаз на лице улице, да ли на сваки улични прозор, не зна се. У првом од будућих локала показале су се прелепе нише на бочној фасади које ће бити посебна драж и изазов за дизајнера, а мајстори ће вам одмах рећи да је цела зграда зидана старим техникама и квалитетним материјалом. Господски.

Када се о Кнез Милошевој улици почело другачије размишљати здање Андоновића куће почело је чешће да се спомиње у јавности. Пресудно је ипак било подсећање са почетка године, на осам деценија од кад је Ваљеву било суђено да буде престоница, "Србије те избегличке, по ратним страхотама упамћење, страдалничке 1915. године земље смрти", како је забележио Џон Рид. Одборник др Предраг Живановић, подстакнут и фелтоном о Ваљевском здравству у листу "Напред" свог колеге др Зорана Локића, за скупштинском говорницом, апеловао је да се Андоновића



кућа спаси од заборавља, преуреди и на било који начин обележи трајно, јер у њој је отворена прва ваљевска болница!

Те податке, да је у Андоновића кући, установљена прва болница, налазимо и у Драшковићевој књизи ВАЉЕВО У ПРОШЛОСТИ. Болница је сматра он, постојала и пре 1870. године, "у кући господственој, среског капетана Алексе Андоновића", на истом броју где је и данас ово здање. Кома је ту лепу зграду наменио првобитно, угледни Ваљевац, није познато, али је сигурно да је она била први кров грађанске болнице у временима када се већ из града тражило, коју деценију пре, да се стара цамија преуреди за болницу. Остало је забележено да је управник те болнице био Шанта Билиг, а после њега од 1890, Светозар Атанацкијевић.

Није поуздано утврђено ни шта је након исељења "из тескобне и неподесне зграде за болницу", било у Андоновића кући смештено, изузев, да је почесто била место за штабове војски у миру и рату, ваљда што је и власник био капетан а налазила се у делу града намењеном таквим делатностима. И садашњи

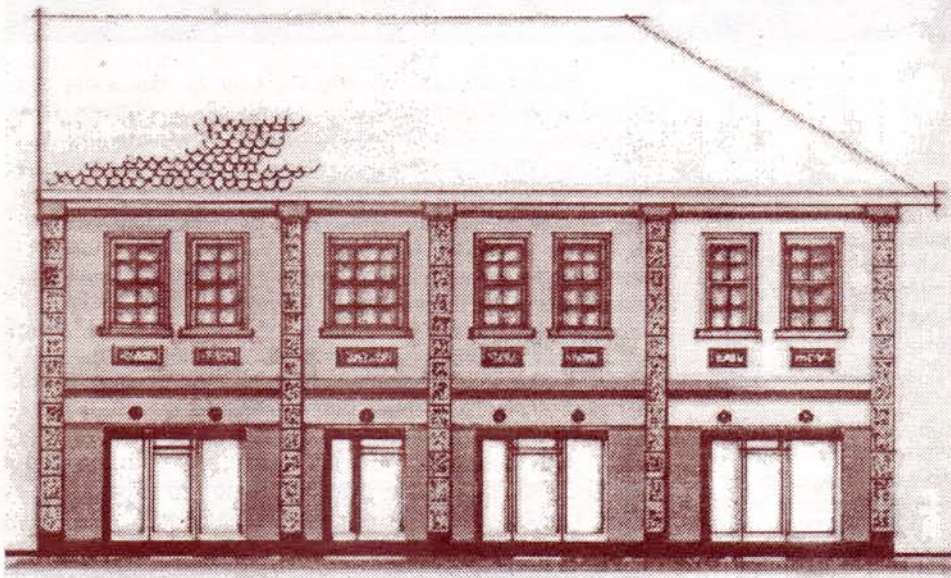
власници неусловних станова, били су станари на основу права оствареног радом у војсци.

Данас се уређује тек део "испарцелисане по власништву" зграде. Од обећања општинских власти, како ће помоћи да се фасада уреди након уређења коловоза Улице кнеза Милоша, за сада нема ништа више, од обећања. Бар и ово започето, показује каква је бисер једна од најстаријих зграда у Трговачкој улици, кућа Алексе Андоновића из средине прошлог века.

О, плочи, на којој би писало шта за овај град значи то старо здање, ни речи. Бар за сада.

Љ. Љиљак

Будући изглед Андоновића куће у Кнез Милошевој улици





Тешњарске вечери до данас и даље

“МОЖ’ ДА БУДЕ, НЕ МОРА ДА ЗНАЧИ...”

Одговорили су у анкети наши суграђани на питање шта им се допада у програму “Тешњарских вечери”. Млади траже више садржаја за себе, а Младен Митровић (67), пензионер из Ваљева каже: - Програм “Тешњарске вечери” гледам сваке године али само оне садржаје који се мени допадају. Издвајам концерте културно-уметничких друштава посебно прошлогодишњу променаду трубача из Врања улицама Ваљева.

Ненад Милисављевић (12), ученик: - У време “програма” свако вече седимо до касно гледајући наступе на летњој позорници поред Колубаре. Још се сећам монодраме Миме Карацића, приказане пре две године. Допадају ми се маскембали за децу - они су најзанимљивији. Ове и наредних година волео бих да буде више садржаја за мало већу децу, позоришних представа и наступа домаћих рок група. Обрадовала би ме “Рибља чорба”.

Драгица Јовић (45), економиста: - Због природе посла којим се бавим немам много слободног времена па нисам редован посетилац “Тешњарских вечери”, али могла бих рећи да мањка културних садржаја што се Ваљеву не може опростити. Овакве програме требало би организовати током целе године, а не само тих десетак дана; два пута месечно са богатством писане речи и позоришта што би овом народу дало веру и смисао живота.

Раде Селаковић (33), инжењер: - Десете јубиларне “Тешњарске вечери” догодине треба нешто друкчије приредити. Ваљало би већ ове године анимирати што више Ваљеваца, који желе да се укључе у програме неформалне природе, без најављивања, без бине и позорнице, кроз свирку, игру и песму. Таквих “пунктова” у граду мора да буде што више, како би свака улица и сваки ћошак имали своје место у “тешњарским догађањима”. Упоредо могу свирати Цигани са Баира, Стрит буги бенд, Инвазија...

Бора Вујић бележи...

ГЕНИЈЕ

Тридесет првог јула 1945. године одржани су избори за органе Народног фронта. Гласали су готово сви пунолетни грађани Тешњара, а први пут и грађанке. Кад је комисија прегледала листиће, нађе један потписан: Светолик Р. Алексић, келнер, звани “Геније”. Сутрадан питали “Генија”, који је у то време био кочијаш среског народног одбора, зашто је потписао гласачки листић кад је гласање тајно, он одговори:

- Шта ја знам ко шта може да напише на листићу, знате каквих све људи има у Тешњару, ја сам сиромаш, па ће неко рећи - сигурно је то “Геније” написао, а ја не мрзим ову власт, него је волим...



ДВЕ ГВОЗДЕНИЈЕ

На изборима за Скупштину Србије новембра 1946. године, готово сви су гласали. У шест увече, провере активности и утврде да није гласала само нека Гвозденија Лукић из Улице Милована Глишића. Пошаљу омладинце по њу, а газдарица код које Гвозденија станује каже да је отишла да обиђе мајку у Јабучју, али да ће сигурно доћи на гласање.

Божа Јовановић, који је био “задужен” да сви изађу на изборе, није могао више да чека, па одреди Савку Томашевић да уђе у биралиште, да се представи као Гвозденија Лукић и гласа. Ова ствар се компликовала кад је Савка рекла да њу добро познаје председник бирачког одбора Милош Гошовић, учитељ. Божа Јовановић коме су избори били добро познати још од пре рата, стави Савки на главу велику црну мараму и своје наочаре, те она уђе, представи се као Гвозденија Лукић и обави гласање.

Таман Савка гласала, кад улази, сва зајапурена права Гвозденија, извињава се бирачком одбору што је закаснила. Милош Гошовић, гледа у списак, па таман да каже да је она већ гласала, кад упаде Божа Јовановић, ухвати Гвозденију под руку и рече: “Оди да ти нешто кажем!” Шта је Божа рекао Гвозденији, не зна се, али је Гошовић до смрти вртео главом кад год се помене да су у Тешњару биле “две” Гвозденије Лукић!

МАЛО СОКА, А ПРЕВИШЕ ВОДЕ

Без намере да се Ваљево уздигне, преувелича и постави тамо где му није место чак и изнад једног Милана, настао је овај текст као доживљај и виђење нашег града погледом младог Италијана Ђоакина Баларина.

На моју прву опаску, да српски говори одлично, симпатично је одговорио: "Волим. Кад сам у Милану бркам свашта, али кад се загреем иде одлично!"

Разговор смо започели ни мало оригинално, али није могло без класичног питања, шта ти се највише свиђа у Ваљеву? "Девојке. Много су лепше него код мене у Милану, заправо, Ваљевке су најлепше на свету".

- Ваљево је леп и озбиљан град, рекао нам је Ђоакино. Има галерије, споменике, старе лепе зграде, музејске поставке старе стотине година, али истовремено и мало примитивизма. Чини ми се да сте екстремни... мешате све и свашта и онда уместо доброг сока добијете мало сока, а превише воде. Тешњар ме подсећа на италијанске приморске градове, са особеним шармом, а све захваљујући бутицима, шеталишту и кафићима којих је сваке године све више. У Милану се кафић брзо затвори, а онда дуго треба да се отвори нови. Овде није тако: ничу нови кафићи за дан, сваке године их је све више. Зато, и не само због кафића и бутика Ваљево је лепше и боље од прошле, а много боље од претпрошле године.

Ђоакино Баларина опажа све оно што се нама чини саставним делом наших балканских живота: из ноћног живота иде се право на посао - из кафане у

канцеларију! За младог Италијана доживљај вредан памћења јер његово друштво, у Милану у ноћном животу ужива до 23 сата.

Немогуће је било привести разговор крају, а не упитати Ђоакина, момка који долази из модне меке Италије, колико се ми разликујемо од Италијана по одевању и да ли "пратимо" моду? И кад сам поставила питање, већ сам сама себи била смешна, а могу мислити саговорнику, који је могао да се насмеје и куртоазно одговори: "Врло мало". Да ли куртоазан или не одговор ме је пријатно изненадио и чак запрепастио. "Нимало, чак сте бољи од нас". На моју упадицу - "да ли ће баш тако бити"? - следило је појашњење: "Ваше девојке и младићи су маштовити, ви носите себе, делујете ми артистично, за разлику од Италијана који облаче марке, делују као модна кућа која хода. Ви сте са више шарма и стила".

Како би женско чељаде боље желело да оконча разговор до реченицом - модерни сте... Ипак, Ђоакино Баларина је хтео да понови, како је Ваљево леп, занимљив, чист град, са изузетно лепим девојкама, нагласио је. И можда, ко зна, чудни су путеви наши, постане и ваљевски зет.

Одлазећи, симпатични Ђоакино Баларина запитао ме је: "Како сад да се враћам кући, као медијска звезда из шта? Да ли мало да се мангупишем?" Што се мене тиче слободно, у овом граду многи се "мангупишу"!

Д. Ранковић



ВАЉЕВО А QUAE СИТО



О Ваљеву су и песме писане на четири воде ал', међутим, године девете од седмице осме испаде да све те воде нису ко она пета што тече кроз Холдинг "Крушић" и плави брда и привреду - Љубостиња из Рађевог села. Тако нам је, помоћу једне кише и старог киоска показала шта то вода може кад се небо и глупост сложе - да је чак и наша рођена РТС визија известила о великој поплави. А о чему се заправо ради: Ваљево имаде пет река у статусу потока и њихових притока ничега ни у шта, како што се ни Ваљево ни-нашта више не позива. И, на општу несрећу никога ко у томе није хтео да учествује, низа Колубару 8. априла отисну се једна регата: 11 пловила, мада киша бије. Ваљево је тог нерадног дана враћено тамо где му је место: на своју реку које се целог живота стидело.

Као крајња последица основана је Лучка капетанија Ваљево. Ни начелник ни председник нису били с нама, а ми смо били тамо где је честитим водољупцима место: на Ибарском веселом спусту међу 1.200 Краљевчана имало нас је $9 + 4$, на Увачком језеру било нас је 18 ± 1 .

Биће нас и више.

В.Д.Д.В.

- Вршилац дужности дежурног веслача Бранко Лукић

ВАЉЕВСКИ ФИГАРО

Пола века распеваног берберина Милоша Богдановића-Уштаћа

Још увелико тешњарска прича о посвећености занату као уметности је она о Милошу Богдановићу-Уштаћу. Управо се навршило 50 година како се први пут, као 12-годишњи дечак, латио берберске четкице, потом бритве, маказа и чешља.

Породица Богдановић, једна од најстаријих у Ваљево (Милош је отуд каткад зове племићком), по традицији је берберска - од деде Милоша, преко оца Боре и мајке Мице, стрица Раде... Угледна радња Богдановића била је најпре преко пута кафане "Краљевић Марко", неко време после рата у Злокућанима код "Београд кафане", али готово пола века у Тешњару, где се Милош и родио. Безмало четири деценије берберска радња "Код Уштаћа" била је у сред Тешњара, код Пиргића, у Бирчаниној 14. Склона паду та кућа је пре неку годину срушена и гради се нова. Од тада, Милош је поново у Злокућанима, на углу Хајдук-Вељкове и Карађорђево, испуњен носталгичним сећањима на најлепше тешњарске године:

- У Тешњару је било лепо. Ми Тешњарци живели смо и радили као једна породица. Никад да се споречкамо, осим да се доброћудно једни с другима, онако занатски, колегијално нашалимо. Кад сам одлазио - сви смо плакали. Стално ме зову да се вратим. Али, није више Тешњар оно што је био. Истина, нема више оне калдрме и ћепенака, али нема ни Ћире пекара, ни мог комшије Новака шустера... Чаршија је, уистину, била од абација, бојација, сарача, обућара, опанчара, ћурчија, сарача, молера, ткача и, наравно, нас бербера.

Сад су тамо неке нове радње, неки занати без заната и занатске уметности и страсти. Локали се преко ноћи затварају и отварају. Нама је занат био све, за читав живот.

У Берберској радњи "Код Уштаћа" у Тешњару увек је било живо и весело. Ту су деценијама, не са-

мо због шишања и бријања, свраћали стари Ваљевци, многобројни угледни спортисти, књижевници, певачи, сликари, лекари. Долазили су, спомиње се Милош, и политичари, ваљда "да чују шта прича народ". Многе фотографије које красе Уштаћеву радњу сећају на доласке и дружења са знаменитим гостима Ваљева, Тешњара и ове берберске радње - Цуна Гојковића, Мије Алексића, Миће Орловића, Мила Богдановића, Живана Сарамандића, који је из тешњарског берберара ваљевског Фигара и кренуо у Оперу, делећи са Милошем љубав за далматинску песму. Често се "Код

Уштаћа" остајало до дубоко у ноћ са песмом уз гитаре Ваке Косјерине, Воје Џогуре и Аце Хавајца.

- Берберски занат је моја судбина, од које - све и кад бих хтео - не могу утећи. Каткад и данас помислим да сам пропустио животну шансу што се својевремено нисам одазвао позиву Радио Београда да отпочнем професионалну каријеру певача који је са собом већ имао многобројне успешне наступе на такмичењима. Али, још од оног дана пре педесет година кад ме је стриц Рада први пут наговорио да се попнем на шамлицу и за мали бакшиш насапујам прву муштерију, све је за свагда било решено. Тада сам се занату приволео јер сам могао да се засладим купивши жути шећер, чоколадицу или баклаву код Пеливана. Данас је то и дуг према старим муштеријама које ме никад нису напустиле и са којима делим успомене на време у којем су се знање, вештина и љубав занатлијска поштовали.

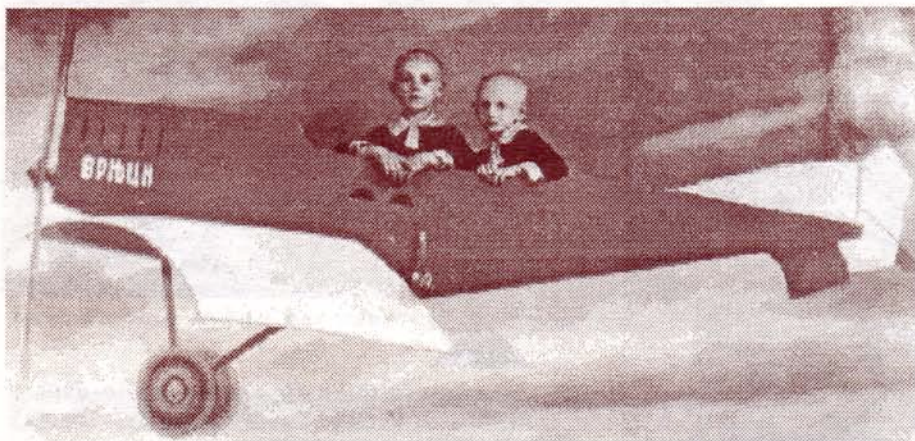
Берберски занат је племенит и благородан, признат у целом свету. И у зла времена од њега се може зарадити парче хлеба. А песма је и са њим друга страна мога живота.

Љ. Кецојевић



НАДИМАК УШТАЋ

Једном кад је деда Милош одвео чичу Раду, иначе шахисту и фудбалског судију, у лов, даде му пушку да пуца кад наиђе каква дивљач. Изненада појави се зец а деда викну Ради: "Пуцај"! Овај се силно уплашио и замуцкујући пита: "Уш-уш-ушта да пуцам?". То чују остали ловци и из задикивања "Уш-ушта..." оста свима нама надимак Уштаћ. Наследио сам га ја а потом и моји сестрићи.

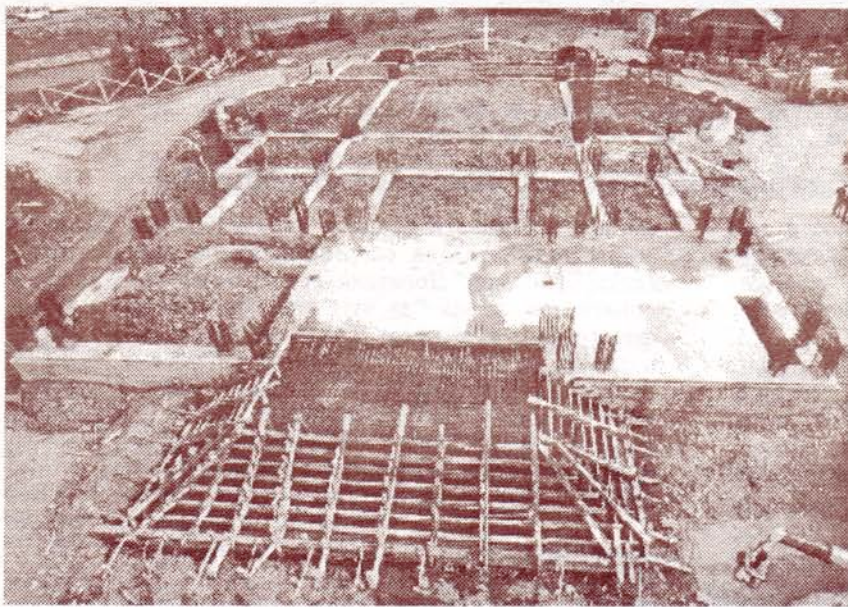


Ћ сѝец

Никад без визе.
Найройив.

Ойиш'о сам да одем
ал' нисам ши'о.

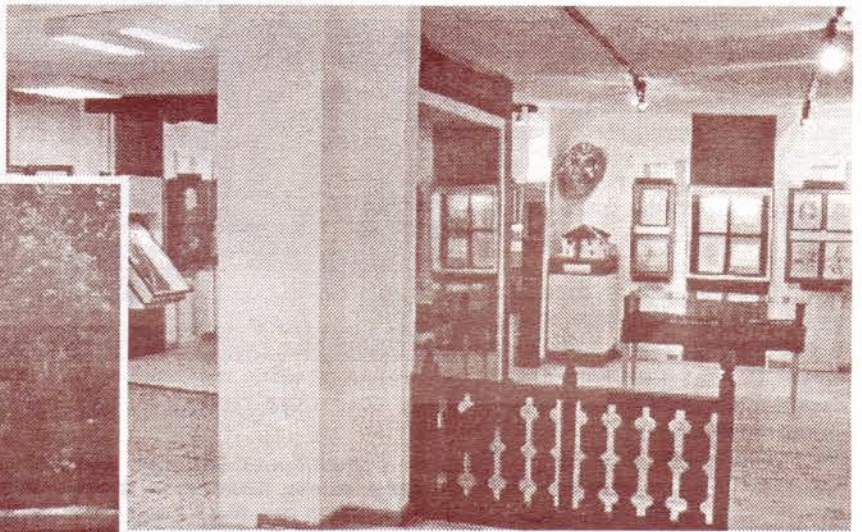
Рус



Ваљево ОД

Ушемељен је Храм
Васкрсења Господњеј,
после Храма Свештој Саве
највећи на Балкану

Найлављен је сјлав на Градац,
са лејим изгледом на пагоду



Ошворен је Муселимов конак у сјомен
Првом и Другом српском устанку,
на истом месту без министарке

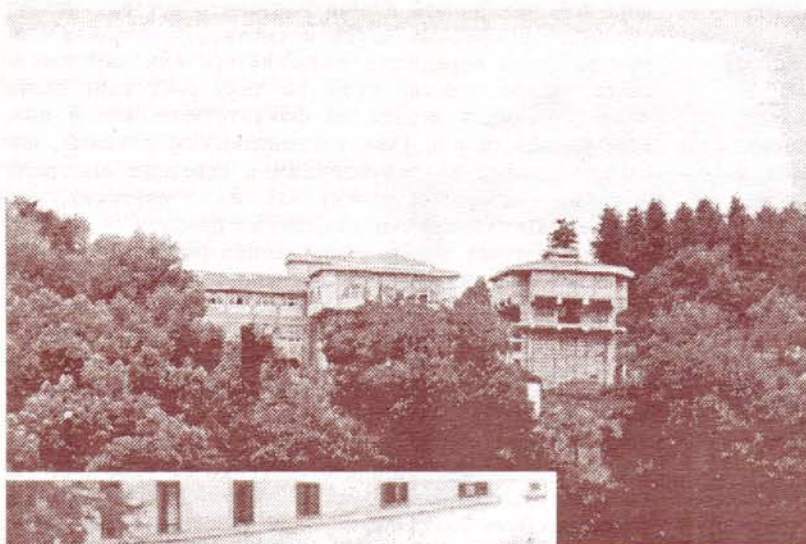
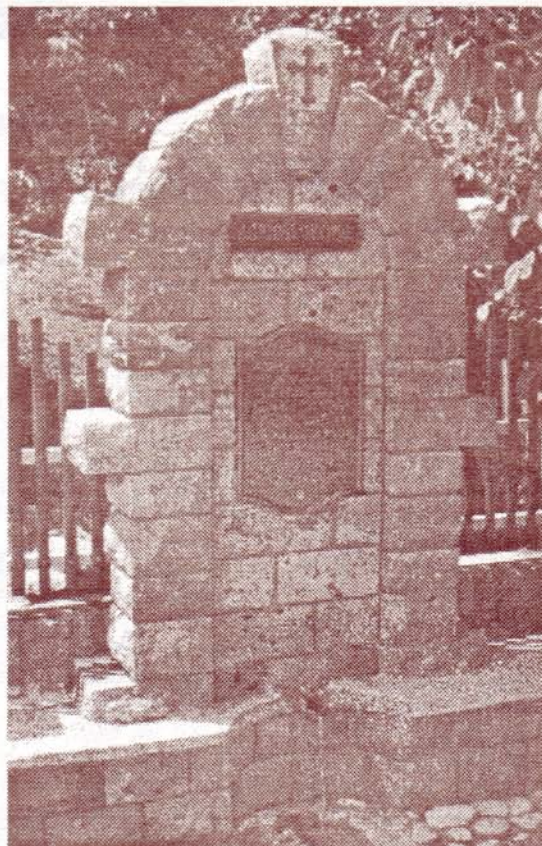
Сврашио је човек код Десанке да одмори
шело, бициклу, каршон и књиџе



Закопан је први Ваљевски ауто-пут,
пућем којега ће Ваљево изаћи у свет
цео један километар

ДО вечери

Освећена је
“Дарина чесма”
породице Савић
на Ужичком јуџу,
са добром водом
јуџнику намернику



Ухрамљена је фабрика воде
на “Промаји” до које вода
још дуго неће доћи



Заборављен је сѝари мост код “Гранда”
и “Мефијева” посласѝичарница
са најбољом бозом у срезу



Дозвољен је први колѝорѝер
преди Робином кућом без робе

Иначе, живи се, ради се, слика се...

125 година Ваљевске гимназије

ШКОЛА, УВЕК МЛАДА

“Ја сам звезде сјају научио...”

(Бранислав Петронијевић)

Чини се да већ век и четврт Ваљевска гимназија пише годинама увек исту причу. Временске назнаке и потписници ових прича се мењају а прича, са истим насловима и истим порукама, који од Ваљева кренувши, надлећу и додирују све што мисао, дух, нада и снага људска досегнути могу, а онда се задовољени, враћају свом изворишту и искоришту, оличенима у овој школи и овом граду.

А прича у разне: некад мање, некад веће, некад сложеније а некад једноставније, али увек занимљиве, носталгичне и чедне. И свака приповеда о човеку, његовом заносу и узнесењу, о искрицавом, племени- том и креативном у природи његовој, о младости и немирима њеним, о храбрости и упорности да знање буде пут а лепота циљ... Тако се на крају сваке овакве ваљевске и гимназијске приче изнедри суптилна и чудесна, катарзична, небески топла и умирујућа свест о љубави и истини, тим вечним и немерљивим законима нежности и мудрости људске. Јер, изнедрити човека из себе, човеково је најтананије искушење!

А кад се пред таквим искушењем не узмакне, онда сазнајемо како Брана Петронијевић није био само сјајан филозоф - метафизичар, већ и научник, биолог, поета и књижевни критичар. Сазнајемо шта су ново у области математике, географије и историје на почетку овог века донели Петар Живковић, Бора Милојевић или Глиша Елезовић. Сазнајемо за Десанкине нежне љубавне дрхтаје али и одлучне молитве у трагању за помиловањима и благоразумевању за све нас и оне око нас. Поново ће пред нама оживети мир и спокојство средњовековних цркава нам и манастира у преданости наше Доде Бабић. Матија ће нас, без Светог Саве, Хиландара, Тројеручице, без Косова, “на међи Вука Манитога” - ни нас неће бити. А Љуба - Љуба слушајући “урлик једне линије”, у сталној жудњи за светлошћу, нежно додирује таласаве обресе женског тела, “пуне волумена, прелива и нијанси”, никад не бивајући сигуран у своје постојање.

Не узмиче пред таквим изазовом ни Дејан Мијач, кад год, хватајући се у коштац са Чеховом, Стеријом, Нушићем или Шекспиром, одговоре на егзистенцијална питања о смислу и бесмислу налази увек у оном библијском: треба живети! Не узмиче ни Воја Брајовић, који ће поред свих својих “позоришних илузија”, “буради барута” и “лажних царева”, танаошћу своје глумачке душе и снагом своје људске истине увек признати да је свест о томе да је Ваљевац онај духовни цредо који у њему надраста сваку другу припадност.

Чак и да се има простора, не би било лако сетити се и набројати све оне који лепотом свог чина узносе име Ваљевске гимназије обезбеђујући јој незабораван у успоменама генерација које су

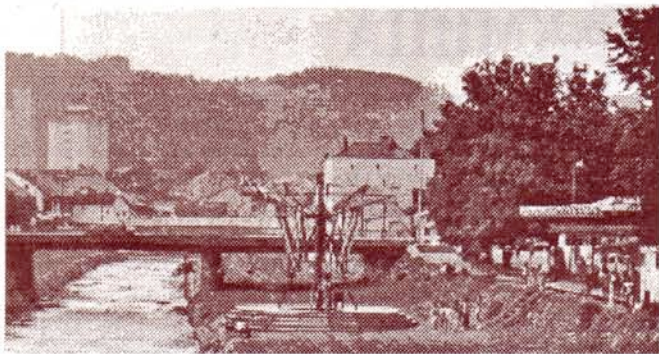
стварале њену историју. Ту су и Пулика и Рома, ту су Миле Гајић, Лале Андрић и Чиша, ту су Јова Маљковић и Мики Јевремовић, ту је Светлана Стојановић, ту је и Слободан Ж. Марковић, ту су Пера Пајић, Славен, Мило Глигоријевић и Миша Јевтић, ту је Стојан Максимовић, али ту су и представници генерација које тек долазе а чији радознали дух већ налази уточиште у сферама наука и уметности. Старом ста- зом до нових одредишта одлазиће сви они чија имена сваке године поносно стоје на челу свих ранг листа после пријемних испита на факултетима, али и они, који калећи се још увек у гимназијским клупама, побеђују не само на републичким и савезним смотри- ма и такмичењима, већ стижу чак и до светских, као што је математичка олимпијада, на пример.

Ако је свака школа једна велика позорница на којој свако има своју, и најмању улогу, онда она, као и свако позориште, мора имати и оне људе иза кулиса без којих се не може ни почети ни завршити представа а којима није неопходна светлост рефлектора да би се видео њихов учинак. Иза сваке генерације ученика, иза сваког великог имена, иза сваке линије, речи или звука, макар и незнатно стоји његова мален- кост - или његово величанство (како се узме или како коме одговара): професор. А у нашој гимназији, почев од Буре Козарца, за ових 125 година бивало је много оних који своје лепоте и своје истине одмера- вају успесима својих ученика. Јер, надвладати коначност људског, увек је био изазов за људе који сво- љом ерудицијом оплемењују животне просторе оних млађих, датих им на поверење, којима тек треба отворити срца, избистрити поглед и оснажити дух. А поврх свега, на крају и издржати суд знања и иску- ства зрелога доба својих бивших ученика. То је најви- ше и најлепше у овом нашем теком и мисионарском, просветарском позиву.

Школе су увек младе - кажу. Наша, Ваљевска гимназија, ни после 125 година не губи свежи- ну, младалачку борбеност и ош- троумље. Али, све ове године до- неле су јој и тако преко потре- бне мудрост и искуство којима ће разлучивати неопходно од ма- ње важниг, истинско од заблуде, лудично и јасно од замршеног и мутног, оригинал од копије... А то је један од најважнијих услова да се дигнутог чела и бистрог погледа, после прославе овог ју- билеја уђе у 21. век, у сусрет новом јубилеју, кроз 25 година, прослави 150-ог рођендана Ва- љевске гимназије. Путоказ нађи- мо у поетском бићу нашег мета- физичара који каже: “О, вечна птицо, продужуј лет!”

Вера Ваи - Зарић,
бивши ђак,
сада професор
књижевности
у Ваљевској гимназији





РИНГИШПИЛ

Осамдесетосме, девете па и деведесете, Тешњар, пун Ваљеваца свих узраста, нарочито у време "Тешњарских вечери" са културним, угоститељским и другим садржајима, умногоме ме је подсећао на старе приморске градове: Будву, Херцег Нови, Котор, Тешњар је тих дана, тврдили су и његови угледни гости, изгледао "светски". Препушен тој атмосфери имао сам утисак да се моја летовања продужују. Преко пута "Уштаћа", баш на тротоару код своје куће, позната ваљевска породица вечерала је са још познатијим пријатељима и уживала у тешњарском амбијенту. Пред тим лепим призором, старији људи су застакљивали, свиђала им се опуштеност и приврженост породичним дружењима, што да не и на овај начин. Код "Тридесетдвојке", "Хана", "Кума", на стотине младих радовало се сваке вечери. Пред "Малим Паризом", уз староградске песме, ваљевски бојни дегустирали су роштиљ и пиво из кригли а у башти "Гранда", Перица је "свилен конач" прео. Из Тешњара ишло се на доручак, киселу чорбу у "Шофер бар".

Тај шарм Тешњар нема данас! Ни у дане својих вечери, ни пре а ни после тога.

Тешњар је у почетку, мени се чини, сам наметнуо "Тешњарске вечери". Сад су оне, може се рећи, њему наметнуте.

Опет ме Тешњар подсећа на Будву. И овде и тамо почела је да трешти шунд музика. У најрепрезентативније делове два града залутали су неки угоститељи и растерали културни свет на друге стране. У години културе када се понове такве ствари онда се сигурно може рећи да су и на своја радна места залутали сви они који су дозволили такав културни примитивизам. Он у Тешњару колико ја памтим није негован. Сетимо се "Гранд баште" и "Геце", "Димчета", "Малог цвета", "Аутобуса", свих Баираца. Штета, "Тешњарске вечери" ни овог пута не оскудевају у разноврсном и квалитетном уметничком програму. Он ће привући Ваљевце на Колубару, на летњу позорницу, али ће се, плашим се, све ту завршити. Чаршија Тешњар прошле године, на пример, остајала је празна, без оног "светског" изгледа, без свог старог шарма, без ваљевских боја. Трештали су неки нови народњаци уз које се пријатељима вечере више нису допадале ни у кућним трпезаријама. Пун је био а биће и овог пута пред Домом културе "Луна парк" као највећи пех "Тешњарских вечери". Пуна ће сада бити и "Кнез Милошева" улица. Она је пример општег протеста младих што је у Тешњару дозвољен саобраћај и могућност појединим угоститељима да продају своју културу.

Тешњар ћути, све трпи али се и нада да ће "ситни" административни пропусти, бар у години културе, бити исправљени, у корист ње а не шунда.

Р. Лазаревић

КУШАК

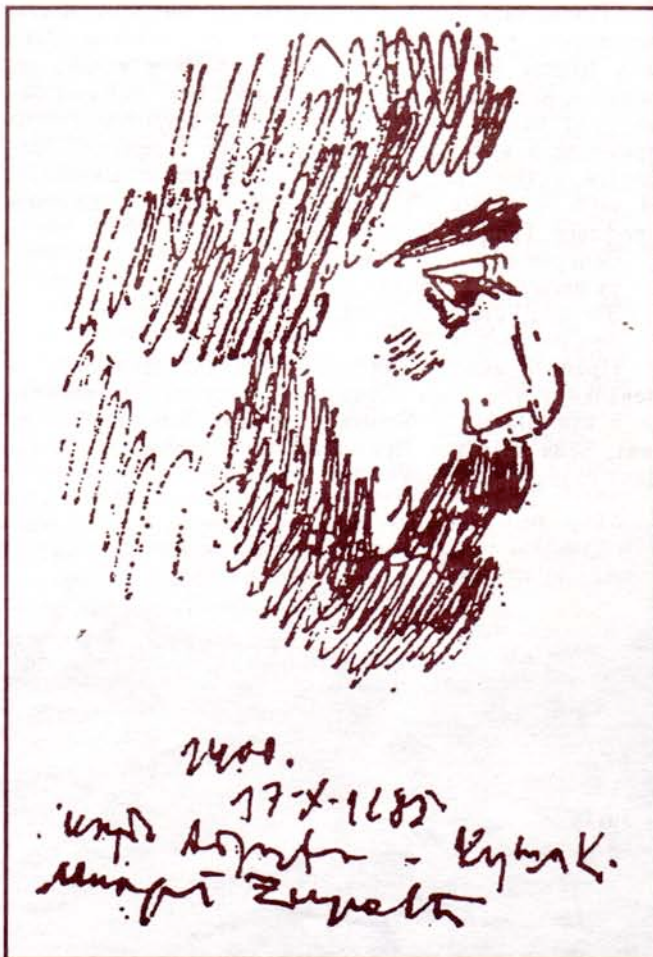
Пред крај оног другог, великог рата, 4. априла 1944, од мајке Милеве и оца Љубисава, рођен је Сретен Кушаковић - Кушак, бојом - пијанац, познат и као песник. Човек који је Тешњар открио много пре "Тешњарских вечери", када се овде долазило на чашицу две разговора а не да се види и буде виђен. Ваљда из немоћи да се носи са овим светом, бежао је у две крајности: једну, када смо га виђали у ћошку какве кафане, полупијаног и запуштеног и ону другу, када се повлачио у осаму и писао поезију. Виђајући га, после дужег "дружења" са чашицом, многи су Кушака, најблаже речено, задиркивали, а он не желећи да са њима полемише једноставно би одбрусио: "Кењај и брзине мењај". Али зато није дозвољавао да неко дира његову сабраћу по перу. Једном приликом, када је друштво за другим столом критиковало Мику Антића, Кушак је и физички хтео да заштити свог омиљеног песника. Ето, такав је био.

За живота је објавио збирку песама "Дозиви из таме", док је још једна постхумно објављена "Тајни живот несрећних мртваца". Колико је Кушак волео Тешњар види се и из његових песама. У једној каже:

*"По Тешњару ситишњеном граду
Колубаром Којиш - баром
Обалом ђубришћем сенки и векова
Нас два нигде један без другога..."*

У хладно јутро, 4. априла 1988. у парку код Јадра, пронађен је мртав, песник и бојом, Сретен Кушаковић - Кушак, тачно на дан свог рођења.

Д. Шириани



ЦРТЕЖ: М. Ћировић

БЕСКРАЈНА УТАКМИЦА

На северној граници, према Аустријском царству, пре пет векова и четврт, историја нацртала Шабац, ударила му темеље, на обали Саве. Да је та иста историја била мало обазривија, могла је ову варош подићи негде испод Цера, да се град не би толико напатио, касније. У страшним ратним временима таква истурена позиција била је опасна, Српски Верден увек био на удару, и у устанцима, и у I и у II светском рату. Али, у доба мира показало се да је то добро због, како би се данас рекло, протока роба, људи и идеја, без обзира што су данашњи Шапчани Саву открили тек 1995. макар и у рекреативне сврхе.

После I и II светског устанка, кад је Србија почела да откида слободу, парче по парче, све до освајања пуног суверенитета, Шабац постаје капија Европе. Кроз та широм отворена врата почели да струје утицаји европске културе деветнаестог века.

Шабац се поноси својим првинама.

И Аном Обреновић, и првом болницом и апотеком, и што је у првој половини века отворио основну школу, и гимназију, и библиотеку, што се у њему развило штампарство са безброј листова. Једини писмени Обреновић, господар Јеврем, заслужан је и за урбанизацију вароши и почетке модерне градске архитектуре. Градио да бисмо ми имали шта да рушимо.

Цео тај дотле невиђени замах омогућен је наглим развојем трговине и занатства. Овде је била наша мала "светска пијаца". Трговци стално повећавали извоз у Аустрију и Угарску ослањајући се на сировинско залеђе - на богату Мачву, плодну Посавину и Тамнаву, на воћарске крајеве Јадар, Рађевину, Азбуковицу, Подгорину и Колубару. Много се радило, а ваљало је нешто и за душу учинити.

"Прошетали шабачки трговци" и, на лицу места, установили да жив човек нема где да предахне. Зато је у Шапцу и отворено толико кафана у којима се, родило и надалеко познати чивијашки дух. "Ми смо били град песме, лумповања, забава, широког гостопримства и извесна грађанска па чак и сељачке гордости у томе гостопримству" (Станислав Винавер). И зато, у песми "Запевај стари Андали", шабачки професор Трифун Ђукић каже:

Вечерас смо се познали
уз песму што дух залуди...
Засвирај, стари Андали,
цео ми град пробуди!

Прелепа вишегласна песма чувених Цицварића и певачке групе Васе Станковића-Андолије разливала се и ван Шапца, у боемским ноћима Београда, Сарајева, Беча и Прага. Лумповало се и лудовало - "у гудала саденуто снопље".

Шабац и његово окружење дали су српској култури и знаменита имена као што су Јанко, Лаза, Стојан, М. Шапчанин, Цвијић, Абрашевић, Давичо, Б. Ђосић, Винавер и многа друга. Данас град има Позориште, Библиотеку, Музеј, Архив, Дом културе, КУД "Абрашевић", Хорски студио са еминентним Хором "66 девојака" и Културно-просветну заједницу која негује културу на сеоском подручју. У Шапцу се одржавају и манифестације, Фестивал дечјих хорова, Позоришне свечаности "Љубиша Јовановић", "Чивијада" и, разуме се, - Хоћемо ли у Шабац на вашар, хоћемо. Са фудбалерима "Мачве" и рукометашима "Металопластике" Шабац је постигао врхунске домете, не само на домаћој сцени.

У оквиру овогодишњих "Тешњарских вечери" својим домаћинима и првим комшијама подарићемо понешто од своје лепоте и богате традиције. Него, да се окренемо суштинском питању.

Драги Ваљевци, ви сте добро, како смо ми?

Између наша два града постоји одавни ривалитет, пре свега у области духа. Надмећу се шабачка "чивија" и ваљевска "подвала", а још се не зна ко је бољи. Прича се да је некакав, некаквом приликом, рекао:

- Ваљевци и Шапчани никад се нису свађали, а стално се нешто мире.

Пошто смо ми у Шапцу порешавали све што је било за решавање (остале нам још само укрштене рече), дозволите да утврдимо следеће:

Шабац је најбољи град у култури, науци и уметности, у песми, игри и пливању, после Ваљева.

Ово је, као што се види, ваљевска "подвала".

Ваљево је, доиста, супер-град, нај-град у свему, после Шапца.

Ово је, пак, чиста шабачка "чивија", дестилисана.

Двадесети век одлази у архивску грађу, а обрукао се начисто. Остаће упамћен као век који није стигао да се одмори. Од врућих и хладних ратова. Кренуо пун обећања, а довео свет у ћорсокак. Како сад да поднесе завршни рачун о свом ученику? Све рачунао да ће моћи да предахне, данас ће, сутра ће, али није било времена. У том проћердавању времена изједначио се са претходним вековима. Шта вреди човечанству што има толико часовника, кад не зна колико је сати. И колико је времена још само себи оставило.

Зато, од црних мисли ваља понекад побећи на "Тешњарске вечери", на "Чивијаду" или на шабачки вашар.

Заиста, ко је бољи - "чивија" или "подвала"?

Утакмица је у току.

Т. Јерошић, Шабац



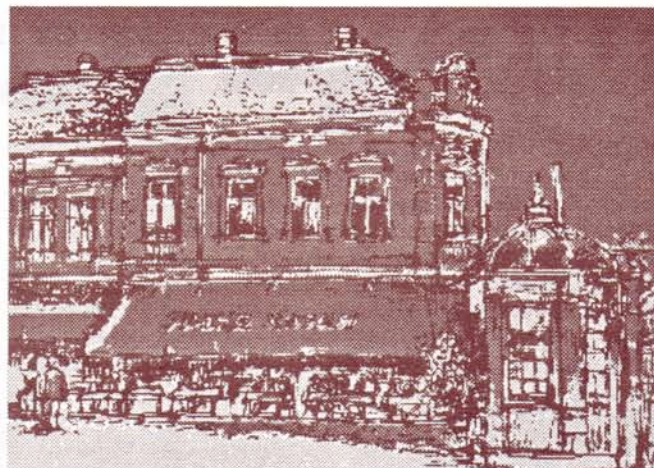


ТРОЈКА ПРОЛАЗИ КРОЗ ВАЉЕВО

одломак

И тако тројка пролази кроз Ваљево, сестра, брат и верни пас. Управо улазе у њега, са неравне паде стају на неравну калдрму, уливају се у теснац улице. Запутили су се њеном средином, види се да ће се бар брат и сестра строго држати наложеног правца, неће скретати и луњати, а неће им се замерити што им скрећу и лутају погледи ако се зна шта све има да покаже и како неодрљива уме да буде ваљевска стара чаршија. Мада ни ове безазлености не остају без последица: само што су погледима окрзнули леву страну улице, морају већ ту на почетку Тешњара да се укипе, чак се окрећу улево и преко глава људи на плочнику нетрмице и без речи зуре у човека, у људину што се прострла преко пола зида наспрамне куће - обрве му величине просечних бркова, а бркови гавранове перушке. Испод уздигнуте веће сева мрко оштро око, њих и сваког мери и гледа попреко. Људи што под сликом на зиду седе за столовима на којима пени пиво у великим чашама мора да су и сами храбри и јуначки када ту, на очи овог злопоглеђе, мирно пијуцкају, разговарају и збијају шале. Њима двома пада или не пада на памет да би бркајлија са кафанског зида морао да буде исти онај оборкнез испод Медведника што строго и прекорно гледа Турчина док му предаје порезу и који мало ниже на Колубари сваке године губи главу док се за зимских вечери ишчитава песмарица. Истим строгим оком којим је секао београдског дахију мргодни Суводањац пресекао је и испрепадао и њих већ овде на самом улазу у ваљевску чаршију. Мала Мара, створење преко сваке мере осетљиво и бојажљиво, које се и бубамаре боји и заплаче ако му само мушица слети на руку, већ је оборила поглед, напућила уснице, сваког часа може да проспе сузе и ороси њима стару калдрму.

Живоша Филиповић
(Из књиге "Стрмногорске ведрине")



СЕРИГРАФИЈА: И. МИТИЋ

ФЕСТИВАЛСКИ ОДБОР ТЕШЊАРСКИХ ВЕЧЕРИ '95

Председник одбора
Миломир Милошевић

Уметнички директор
Бранко Лукић

Чланови одбора
Драгољуб Милетић
Гојко Церовић
Михајло Михајловић
Остоја Продановић
Љубомир Муџић
Љиљана Митровић
Славица Ракић

Секретар одбора
Дана Продановић



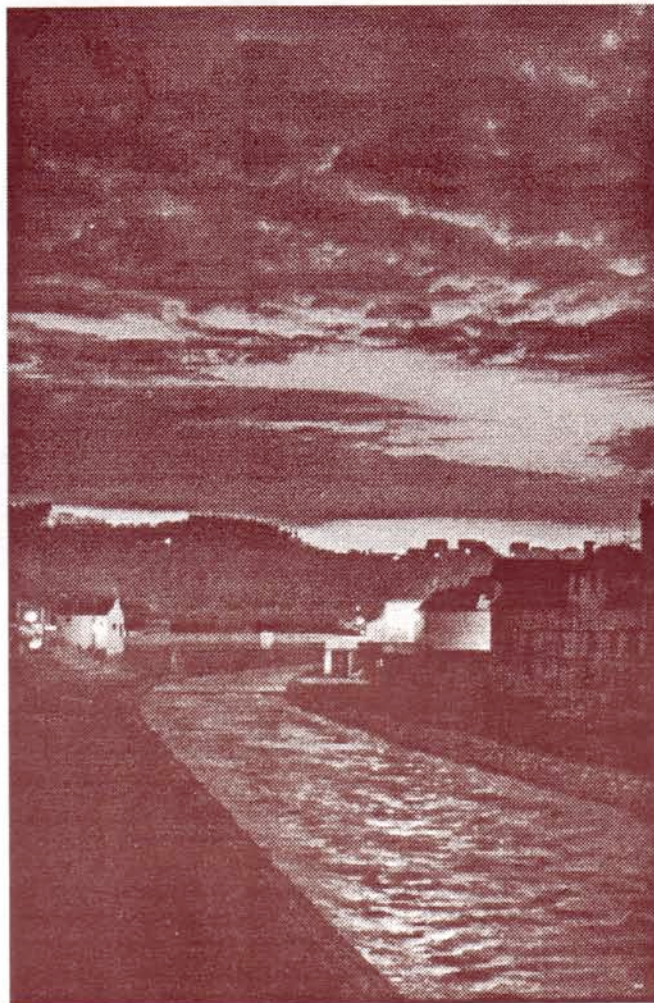
Исток на Западу

ГРАД

“Градови су вечни” - записао је, једном приликом, некакав европски мудрац, размишљајући о историји европских градова - “а државе пролазне”. Ко зна, можда античкој Троји не би требао Шмеман да је откопа да она није била, својевремено, као град-држава, у рату са околним античким државама. Аргументи за овакву тврдњу могли би бити, на пример, остаци древних градова Атине и Тебе. У сваком случају, данас у свету нема иоле цивилизоване средине која не штити своју старину. Чак и тамо где је (у градитељском смислу) харала варварија соцреализма са својим бетонским пустињама и кокошињима за становање; људи чине напоре да, и у највећој економској беди, заштите своју старину.

А шта се, по том питању, дешава са Ваљевом? Кроз времена - градови пулсирају, као да дишу и расту, живе кроз своје просторе. Хановер је, према једном документу с краја 16. века, био нешто веће село у палисадама; у том тренутку Ваљево је било, по свим мерилима цивилизације, не само већ град/насеље, већ и значајнији по многим одликама урбане средине. Иако је претпоставити ко је данас значајнији и познатији град у Европи. Због чега? Сумњам да узрок лежи само у историји; пре бих то приписао чињеници која говори како једна цивилизација схвата проблем простора: она га прво гута, шири се, па га потом испуњава, осмишљава тек касније - за разлику од оне цивилизацијске јединице која је “исток на западу и запад на истоку”. Сетимо се само, с наших путовања, колика су предграђа Минхена, до идиотизма развучена, монотона! Али, једнога дана све то што је прогутано урбаним простором стаће да се испуњава садржајима вишег реда. Тај први, и најгори, најружнији дух савременог града и његовог изгледа на први поглед, загосподарио је и овде: Зато градови гутају руралну средину; настају приградска насеља, ужасна, монотона, блатњава - разлика између села и града се губи по свим видовима, с језиком који људи говоре (у таквим насеобинама) је најгоре, он је све празнији, обогаченији. Ово постаје све више простор који је “запад на истоку” јер, слично спојеним судовима, исток се све више повлачи будући да му основне енергије леже у духовности. Цивилизацији која надвлађава овим простором (гутајући га) потребан је компјутер а не духовност; чип ће језик свести на огољени знак. Прагми ове материјалистичке цивилизације остаје једино борба с природом, али природа ће, пре или касније, узвратити еколошким ударом огромних размера...

Недавно, у односу на протеклу историју, тачније 1836. године Ваљево је још увек било потпуни “исток



на западу”: Из тог времена постоји један занимљив документ о тражењу локације за грађење Ваљевске цркве (видети ваљевске архивалије). Наиме, грађани ондашњег Ваљева (данас, становници искључиво на простору Тешњара), пишу неку врсту петиције књазу Милошу - жалећи се на решење у коме стоји да “се црква има подићи толико далеко од града у кукурузишту”. Ова “даљина” која је узнемирила грађанство Ваљева поткрепљена је чињеницом да је простор некадашње Митрополије Ваљевско-Ужичке био на самом улазу у град/Тешњар са његове северозападне стране. Касније, видело се: победила је логика “гутања” простора, и не само на том примеру - Ваљево је, временом, прешло на другу обалу Колубаре. Створила се “утакмица”, то се да лепо видети (поново у архивалијама), грађене су кафане, више него што су то биле, некада, механе карактеристичне за Тешњар...

Данас, пак, без обзира шта се дешава и шта се “намешта” Тешњару - треба се само попети на оближња брда око града: О! Тешњар је главни град Ваљева! Колико прилепчивих, као чиреви, сеоских цемата! Читави приштеви зиданица, без смисла, реда, значења - ето, нешто као улице, једино то даје им смисао неке повезаности у целину, и само се због тога сматрају деловима града! Каква пустош! Тешњар има смисла - градови су заиста вечни!

Славен Радовановић

СТАРА АПОТЕКА

КОД СВ. ТРОЈИЦЕ

ОСНОВАО КЛАУДИЈЕ ПРИКЕЛМАЈЕР 1870 ГОДИНЕ

Рецепт

ЈОСИФА ПРИКЕЛМАЈЕРА, АПОТЕКАРА
ВАЉЕВО

ПРОГРАМ ТЕШЊАРСКИХ ВЕЧЕРИ '95

ПЕТАК, 18. август

- 19⁰⁰ Галерија Народног музеја
Изложба "ТКАЊЕ И ВЕЗ
ШАБАЧКОГ КРАЈА"
- 19³⁰ Галерија 34
ШАБАЧКА ПАЛЕТА ДАНАШЊА
Изложба слика шабачких
ликовних уметника
- 20³⁰ Карађорђева
и улица Кнеза Милоша
МУЗИЧКА ШЕТЊА УЧЕСНИКА
ПРОГРАМА ОТВАРАЊА
- 21⁰⁰ Летња позорница
"КРАЈ ТЕШЊАРА,
СТАРОГ БОЕМА"...
играју, певају и свирају Дувачки
оркестар "Витезовић", "Абрашевић",
"Градац", "Ђердан" и "Дукат"
- 22²² Галерија 34
"ПОВРАТАК У СУТОН"
Промоција књиге Бранка Пиргића
О књижи говори
Петар Пајић, књижевник

СУБОТА 19. август

- 13⁰⁰ Хотел "ГРАНД"
СУСРЕТ ПРИВРЕДНИКА
ШАПЦА И ВАЉЕВА
- 21⁰⁰ Летња позорница
"ДОЂОСМО ВАМ МИ ИЗ ШАПЦА"
Уметнички програм града у гостима
Учествују: КУД "Абрашевић",
Вокална група "Споменак",
ВИГ "Стари звуци" – Шабац
- 22²² Галерија 34
"ПОД ИСТИМ КРОВОМ"
Књижевно вече шабачких писаца

НЕДЕЉА 20. август

- 21⁰⁰ Летња позорница
"БАЛТ...БАЛТАЗАР" Рок концерт
група: "ФАМИЛИЈА" – Београд,
"ИНВАЗИЈА" и "ДОЛАР" – Ваљево
- 22²² Галерија 34
"ЖИТИЈЕ МРЂАНА НЕСРЕТНИКОВИЋА"
Монодрама по тексту П. П. Његоша
Игра Момир Газивода, глумац
Црногорског народног позоришта
из Подгорице

ПОНЕДЕЉАК 21. август

- 21⁰⁰ Летња позорница
"КОЛО, КОЛО, НАОКОЛО"
Концерт КУД "Абрашевић" – Ваљево
- 23⁰⁰ ЦЕНТРАЛ КЛУБ "ВИДЕОАРТ"
Пројекција избора из видео секције
овогодишњег Југословенског фестивала
краткометражног и документарног филма:
"ВИДИМО СЕ У ЧИТУЉИ",
"ДУГИ ПОВРАТАК КУЋИ"
и "ОЈ, СРБИЈО"

УТОРАК 22. август

- 21⁰⁰ Летња позорница
"САЛСА НА КЕЈУ КОЛУБАРЕ"
Џез вече "SALSA BAND-a"
Јована Маљковића и
ваљевског бенда "IT'S OPEN"
Модна ревија МК "УЗОР"
- 22⁰⁰ Трг Кнегиње Љубице
"ЛУКИЋИ, ПЕТРОВИЋИ
И ОСТАЛИ ГОЛУБОВИЋИ"
Позоришна представа "Сцене младих"
и ОСА Омладинског центра
Режија: Ж. Митровић и Б. Милосављевић

СРЕДА 23. август

- 21⁰⁰ Летња позорница
"НИШТА ВАМ НЕЋУ ОСТАВИТИ
СЕМ РЕЧИ СТИХОМ ОКОВАНЕ"
Песничко вече Учествују: Алек Вукадиновић,
Тиодор Росић, Предраг Богдановић Ци,
Братислав Милановић, Радомир Андрић,
Петар Пајић и други
- 22⁰⁰ Трг Кнегиње Љубице
"КОВАЧИ" – по тексту Милоша Николића,
представа позоришта "Мала сцена" из
Ваљева, у режији Браце Младеновића
- 22²² Галерија 34
"КВАДАРТ" промоција часописа за дизајн
Гост: уредник арх. Радомир Вуковић

ЧЕТВРТАК 24. август

- 21⁰⁰ Летња позорница
"ТРАГОМ ИСТОЧНИХ СВЕЛОСТИ"
– концерт "СРПСКОГ КАМЕРНОГ ОРКЕСТРА"
Диригент Ђорђе Павловић,
концерт мајстор Игор Васиљевић
- 22⁰⁰ Трг Кнегиње Љубице
"УЛИЧНИ ЗАБАВЉАЧИ И БАЛЕРИНА"
– Позориште САРД из Ниша
- 22²² Галерија 34
"ШЕЗДЕСЕТ ГОДИНА СТРИПА У СРБИЈИ"
Изложба и промоција монографије
Слободана Ивкова

ПЕТАК 25. август

- 20⁰⁰ Летња позорница
"И ОВАКО СЕ РАСТЕ"
дечји програм и маскенбал
Учествују: Дечји фолклорни ансамбл
"Абрашевић", плесна група "НАРЦИС",
деца из ваљевских обданишта и ђаци школе
страних језика "КОНТЕКСТ"
Гости програма: глумци Слободан Петрановић
и Љубиша Баровић
- 22⁰⁰ Трг Кнегиње Љубице
"ДОЛАЗЕ МОЛЕРИ" – позоришна представа
Народног позоришта "Љубиша Јовановић"
– Шабац по тексту З. Ђорђевића и режији
Александра Ђорђевића
- 23⁰⁰ ЦЕНТРАЛ КЛУБ
ВЕЧЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ КИНТЕКЕ
– "Филмски запис о мајору Танасковићу"
"ЗЛАТНА ТРУБА" – филм о Лују Амстронгу
О филмовима говори Стеван Јовичић,
историчар филма

СУБОТА 26. август

- 21⁰⁰ Летња позорница
ХОРСКО ВЕЧЕ – концерт Омладинског хора
"Абрашевић" Диригент Драган Васиљевић
- 22⁰⁰ Трг Кнегиње Љубице
"СРПСКА ДРАМА" по тексту С. Ковачевића,
представа позоришта "Мала сцена" из Ваљева
у режији Мирослава Трифуновића
- 22²² Галерија 34
ПРОМОЦИЈА РЕВИЈЕ "ВАЉЕВАЦ"

НЕДЕЉА 27. август

- 21⁰⁰ Летња позорница
"ВАЉЕВО ВОЉЕНИ ГРАДЕ"
– Концерт Микија Јевремовића
и КУД "Абрашевић"
- Проглашење победника и уручење награда
за најбољу ракију, пециво, посластичарске
производе, најлепши излог...

*Тешњарске вечери постоје
да изађемо и да се нађемо!*

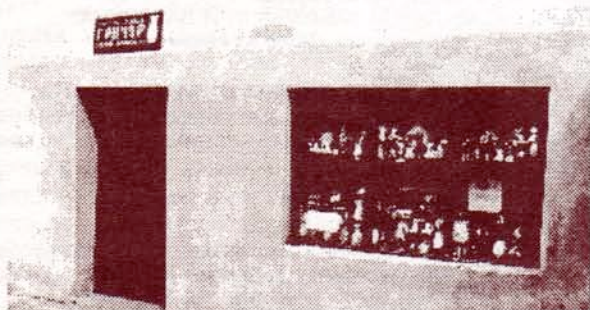
Бора Вујић бележи...

УНРИН АКЦИЈАШ

Божа Јовановић био је задужен за многе ствари у шестом кварту – Тешњару. Између осталог, расподељивао је помоћ УНРЕ, па је поводом тога добио и два надимка.

Делио Божа неке чарапе, по критеријуму учешћа на радним акцијама. Једна Циганка која је избегавала да иде на рад, "прескочена" је у расподели чарапа, па дошла да се жали председнику реонског одбора Народног фронта Тодосију Филиповићу, опанчару: "Божа Чарапан ми није дао чарапе зато што у недељу нисам ишла на пошумљавање". И тако Божа остаде "Чарапан"...

Поводом расподеле сапуна Божа је добио и други надимак. Неко га је назвао "Калодерма", по марки сапуна, помаде, калодонта за зубе и другим производима за личну хигијену, такође од УНРЕ.



НАДИМЦИ ТЕШЊАРСКИ

"Хајдук" је кафеџија код "Радикала", "Стаљин" је Неђа Милинковић, зидар, "Зеџ" је опанчар, ортак чика Тодосија Филиповића, "Носоња" је Божа Живановић, касапин, који је остао запамћен као једини Тешњарац, а можда и Ваљевац, који није имао ни дана стажа. Његова жена Мира прала је веш у болници, па се чекало да она умре, а да Божа наследи пензију. Међутим, пре умре Божа, и тако Тешњарцима би ускраћено задовољство да се "диче" Божом као јединим мушкарцем који је наследио женину пензију.

Имао је Тешњар и "Мусолинија" и "Рунду" и целу гарнитуру "Мингеја", браћу Петровић и "Ђустина" и "Лемана" и "Гајдарова" и "Мицу Шљивовицу", вешерку!...

"Леман", то јест Миленко Голубовић, сараџ по занимању и једно време по ослобођењу судија – лаик окружног суда, хвали се свом председнику суда Радомиру – Ради Лазићу, који је истовремено и председник градског одбора Народног фронта: "Сутра за митинг доводимо велику музику. Само ћемо басова имати шест редова!" (А у ваљевској циганској мали није било више од три баса!).

На радној акцији око рушења старе зграде поште, односно Војне секције и изградње купатила, Ружа шоферка објашњава како она гледа на поједине активисте: "Спасоје и Рода се дају на Р-1, Цветко новинар на Р-2, Леман на Р-3; а ти си Мицо, немој да се љутиш, у слободнај продаји!..



Избор најбоље ракије

ТЕШЊАРСКИХ ВЕЧЕРИ '95

ЖИРИ:

Др Радослав Пауновић

Миломир Сшојановић, дијл. инж.

Милан Ђуричић, дијл. инж.

Миломир Сшанимировић, дијл. инж.

Јован Павлов, марк. менаџер

Слободан Пеширановић, глумач

Бранко Лукић, уметнички директор ТВ

ТЕШЊАРСКИ
ГЛАСОНОША

Издавач

Фестивалски одбор Тешњарских вечери
Скупштина општине Ваљево

Припрема

Редакција "Тешњарског гласоноше"

Излази у дане Тешњарских вечери

Уредник

Предраг Лучић

Лектор

Бранко Лукић

Техничко уређење и компјутерска припрема
Душан Арсенић и Јосип Грачанин

Уредник фотографије

Мирослав Јеремић

Фотографије из документације
Агенције "Ваљевац" и Боре Вујића

Тираж 1000

Штампа

Штампарница "Алимовић" Ваљево